

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

MAASEUTU 2020

Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla

9.4.2015

Tapio Sivula

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla

Yleistä

- **Esityksen taustalla: Laki 28/2014 ja lakimuutos 1176/2014, hankeasetus 1174/2014, -> HUOM! Hankeasetuksen muutos annettu 23.4.2015, sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 (12.12.2014, myös ohjelman muutos tulossa)**
- Hankemuodot: Yleishyödyllinen kehittämishanke ja yleishyödylliset, pienimuotoiset investoinnit
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma
 - ❖ Toimenpide M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueella (ohjelma 12.12.2014, s. 266-305)
- Vaihtoehdot hankehaussa
 - Kehittämistä ja investointeja voi olla samassa hankekokonaisuudessa
 - Jos yleishyödyllinen investointi toteutetaan kehittämishankkeessa, investoinnin osalta noudatetaan investoinnin tukitasoa
- Toimenpiteessä voidaan toteuttaa monenlaista kehittämistä ja tehdä investointeja, joista hyöty kohdistuu maaseudun asukkaille ja yrittäjille
- Toimenpiteitä voidaan toteuttaa sekä ELY-keskuksen että Leader –ryhmien rahoittamina hankkeina
 - HUOM! Leader –kehittämishanketoimenpiteenä on myös teemahanke, jossa kootaan Leader –ryhmän alueen yhteisöjen toimintoja ja tapahtumia aiheittain kokonaisuuksiksi ja tuetaan niiden toteuttamista
 - teemahanke sisältää joko kehittämistä tai yleishyödyllisiä investointeja sekä hankkeen koordinoitukustannuksia

M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma

- Toimenpide M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueella (ohjelmassa sivulta 266)
 - Tp 7.1. Maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 –alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojele- ja hoitosuunnitelmien laatiminen ja päivittäminen
 - vain yleishyödyllistä kehittämistä
 - M07 7.2. Pieninfrastruktuuri-investoinnit, uusiutuvia energialähteitä ja energiansäästöä koskevat investoinnit mukaan luettuina
 - vain investointeja
 - M07 7.3. Laajakaistainfrastruktuuri-investoinnit ("kyläverkkoinvestoinnit"), laajakaistan ja julkisten sähköisten palvelujen saatavuus
 - sekä kehittämistä että investointeja
 - M07 7.4. Maaseutupalvelujen kehittäminen (paikalliset peruspalvelut, vapaa-aika ja kulttuuri) ja niihin liittyvän infrastruktuuri-investoinnit
 - ❖ sekä kehittämistä että investointeja

M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueilla

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

- Toimenpide M07 Peruspalvelut ja kylien kunnostus maaseutualueella (ohjelmassa sivulta 266)
 - M07 7.5. Investoinnit vapaa-ajan infrastruktuurin julkiseen käyttöön, matkailuneuvontaan ja pienimuotoiseen matkailuinfrastruktuuriin
 - vain investointeja
 - M07 7.6. Kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperintöön liittyvät selvitykset ja investoinnit, sekä ympäristöalan tiedotustoimet
 - sekä kehittämistä että investointeja

Koskien sekä yleishyödyllistä kehittämistä että yleishyödyllisiä investointeja

- Yleishyödyllisyys
 - Hyöty ei rajoitu alueellisesti tai hyötyjien perusteella yhteen tai harvaan ennalta tiedossa olevaan ryhmään
- Hakijataho
 - Hakijataho: yleishyödyllisen hankkeen (kehittäminen ja investoinnit) tukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle yhteisölle tai sellaiselle yksityisoikeudelliselle yhteisölle, jonka pääasiallinen tarkoitus on muu kuin taloudellinen toiminta tai jonka toiminnan ensisijainen päämäärä ei ole voiton tavoittelu, yleishyödyllisenä ei pidetä investointia, jonka hyöty suoraan kohdistuu kilpailtuun elinkeinoalaan
- Hakemus osoitetaan
 - Voi hakea ELY-keskuksesta tai Leader-ryhmästä
- Toteutusaika
 - Pääsääntöisesti 3 vuotta (voi olla myös alle 3 v), poikkeustapauksissa enintään 5 vuotta

Yleishyödyllisen kehittämishankkeen edellytykset

- Kehittämishanketta voidaan toteuttaa alueellisena tai laajempänä
- **Tuen määrä**
 - **Asetusmuutos voimaan 1.5.2015: Tuki enintään 100 % muu julkinen tuki mukaan luettuna**
 - Kun tuen saajana on julkisyhteisö, esim. kunta, julkisen tuen osuus on 100 %, ja julkisesta kokonaisrahoituksesta, kunnan osuus on oltava vähintään 30 %
 - Valtakunnalliset kehittämishankkeet: julkinen tuki on 100 %
 - HUOM! Kuntarahoitusta ei tarvita kehittämishankkeessa (Etelä-Pohjanmaa)
 - HUOM! jos yleishyödyllinen investointi on osana kehittämishanketta, kuntarahoitusta tarvitaan investointiosuuden osalta
 - Kiinteä tukitaso (enimmäistukitaso) on käytössä ELY-keskuksista rahoitettavien hankkeiden osalta
 - Leader –hankkeiden osalta voi julkisen tuen määrä olla: enimmäistukitaso tai alempi tukitaso

Yleishyödyllisen investoinnin tukemisen edellytykset

- Investoinnin määritelmä
 - Rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista
 - Ns. pienhankinta (kehittämishankkeet) ei ole investointi
 - Investoinnin kohteena voi olla yleishyödyllinen paikallinen pieninfrastruktuuri (mukaan lukien matkailun pieninfrastruktuuri), jota rakennetaan, parannetaan tai laajennetaan
- Investoinnin hyödyn on ohjaututtava alueen asukkaille ja muille toimijoille
 - **Yleishyödyllisen investoinnin tukea ei voida kohdistaa Seinäjoen ydinkeskustan alueelle (rajaus)**
- Investoinnin tulee olla pääsääntöisesti kaikkien alueen asukkaiden ja toimijoiden käytettävissä
- Investoinnin pysyvyys: Alueen omistaja tai tarvittaessa haltija on antanut suostumuksensa investointiin ja siihen, että tuettu kohde on alueen asukkaiden ja alueen toimijoiden käytettävissä ja käyttöoikeuden säilyminen on varmistettava asianmukaisesti (vähintään 10 vuoden käyttöoikeus)

Yleishyödyllisen investoinnin tukemisen edellytykset

- Toimenpiteestä ei tueta:
 - Suuria infrahankkeita
 - Yksityisten henkilöiden tai yksittäisten maatilojen ympäristö-, energia-, jäte-, vesihuoltoon tai tietoliikenneyhteyksiin liittyviä hankkeita
 - Kuntien ja valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalvelujen tuottamista
 - Yritysten investointi- ja kehittämishankkeita
 - Tukkukauppaa, tuotteiden välitystoimintaa ja vähittäiskauppaan liittyviä kehittämistoimia
 - HUOM! Kosteikkoinvestointeja tuetaan toisesta toimenpiteestä
- Yleishyödyllisen investoinnin koko: **minimi tuen määrä 5 000 euroa**, investoinnin tukikelpoiset kustannukset eivät saa ylittää 1 milj. euroa (ELY-keskukset)
 - Leader –hankkeissa julkinen tuki enintään 180 000 euroa/hanke
- Yleishyödylliset investointihankkeet Etelä-Pohjanmaalla: yhteensä 6 milj. euroa julkista tukea (EU+valtio) käytetään 2014-2020
- Kuntarahoitusta edellytetään yleishyödyllisiin investointihankkeisiin (**HUOM! jos investointi on osana kehittämishanketta, kuntarahoitusta tarvitaan investointiosuuden osalta**)
 - Yksityisoikeudellisten hakijat: kuntarahaosuus 20 % julkisen tuen määrästä
 - Kunta hakijana: julkinen rahoitus 100 %, josta kunnan osuus 40 %

Yleishyödyllisen investoinnin tukemisen edellytykset

- Yleishyödyllisen investoinnin osalta sovelletaan rakentamisinvestoinneista annettuja säädöksiä (28/2014 11 §)
 - Rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus, ympäristöön sopivuus
 - Investoinnin hyväksyttävät kustannukset määritellään tarkasti asetuksessa, VNA 1174/2014
 - Lisäksi investoinnin teknisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista määrätään MMM:n asetuksella (rakennus- ja ympäristölupamenettelyssä määräykset huomioidaan)
 - Huom! Energiainvestoinneissa lisäksi erityisiä vaatimuksia (EU ja kansalliset säädökset)
- Investoinnin aloittamiseksi katsotaan:
 - Rakennustöiden alkaminen
 - Hankinnan toimitus
 - Hankinnan maksaminen
 - Muun sitoumuksen tekeminen, joka tekee investoinnista peruuttamattoman
- **Tukitaso:**
 - **kun yksityinen hakijataho: muu julkinen rahoitus mukaan lukien 75 %**
 - **Kun julkinen tahon hakijana (esim. kunta): tuki muu julkinen rahoitus mukaan lukien 100 %**

Yleishyödyllisen investoinnin tukemisen edellytykset

- Tuen myöntämisen edellytyksenä on:
 - Tuen tarpeellisuus – riittävät perustelut
 - Riittävät suunnitelmat
 - Pääpiirustukset, erikoissuunnitelmat, rakennusselostus, rakennusselostukseen perustuva kustannusarvio tai –laskelma
 - Suositellaan rakentamisen kustannusarvion erittelyssä Talo 2000 –nimikkeistön mukaista jaottelua
 - Suunnitelmasta käytävä ilmi toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus (huomioitava MMM/tuettavan rakentamisen erityisehdot)
 - Rakentamista koskevan suunnitelman yksityiskohtaisuuden ja laajuuden on oltava asianmukaisessa suhteessa hankkeen laajuuteen ja kokonaiskustannuksiin nähden
 - Kustannusarvion laadinta (rakennusalan asiantuntija laatii)
 - Huom! Jokaisella paikkakunnalla on rakennusjärjestys esitetty (netissä)
 - Tarvittavat luvat oltava
 - Vaikka kohde ei edellyttäisikään lupamenettelyä, piirustukset tarvitaan aina tukipäätöksen tekemiseen, totutuksen todentamiseen ja maksujen kohdentamiseen
 - **Pääsääntö: tarvittavat luvat oltava ennen kuin tuki myönnetään**
 - Ympäristölupa (jos tarvitaan) on aina oltava ennen tukipäätöstä

Kehittämisen ja investointien kohteita, esimerkkejä

MMM/Mavi
Ruovikot hallintaan. Parhaat käytännöt 2012 – finalist:
Esimerkillinen ympäristöpanostus.
Kuvaaja: Contum Oy

MMM/Mavi
Kuvaaja: Jyrki Vesa.

MMM/Mavi
Kuvaaja: Jyrki Vesa.

Yleishyödyllinen investoinnin hyväksyttävät kustannukset

- Rakennuksen, rakennelman tai rakenteen hankinta, korjaaminen ja laajentaminen, edellisiin liittyvät aineet ja tarvikkeet sekä kiinteät laitteet, suunnittelukustannukset, työpalkat ja urakoinnit (leasing-vuokraus mahdollinen)
 - Tukikelpoisia suunnittelukustannuksia saa syntyä ennen hankkeen vireille tuloa
 - Tulee huomioida 10 vuoden sääntö aikaisemman EU-tuen suhteen
 - Rakennuksen soveltuvuus käyttötarkoitukseen
 - Rakennuksen tai kiinteistön kauppahinta ei saa ylittää käypää arvoa
- Rakennuksen hankinnan yhteydessä maapohjan hankinta (maapohjan osuus ei ylitä 10 % kiinteistön hankinnan tukikelpoisista kustannuksista)
- Koneet, laitteet ja välineet (huom! käytettyjä ei tueta) (ostoleasing mahdollinen)
- Pienimuotoisen, paikallisen vesihuoltotoimenpiteen suunnittelu ja toteutuskustannukset
- Pienimuotoisen tietoliikenneverkon ja vastaavan suunnittelu ja toteutus sis. myös käyttöoikeuksien hankinnan

Yleishyödyllinen investoinnin hyväksyttävät kustannukset

- Viranomaislupamaksut, rekisteröintimaksut ja muut vastaavat kulut
 - Rakennuslupa, toimenpidelupa, ilmoitusmenettely (kunta, AVI)
 - Maisematyölupa, purkamislupa (kunta)
 - Poikkeuslupa (ELY-keskus, kunta)
 - Tie- ja vesilain mukaiset luvat (ELY-keskus, AVI, kunta)
- Palo- ja talkoovakuutusmaksut, jotka kohdistuvat hankkeen toteutusaikaan
- Maaseutuasetuksen 45 §:n: mukaiset yleiskulut sekä tietokoneohjelmistoihin, käyttölupiin, tekijänoikeuksiin ja tavaramerkkien hankintaan liittyvät kulut, mahdolliset muut aineettomat käyttöomaisuushankinnat
- Kustannusten kohtuullisuus: riittävät asiakirjat, tarjoukset, kilpailutus, viitekustannukset
- HUOM! Tuki maksetaan enintään kuudessa (6) erässä
- Huom! Tuki voidaan myöntää myös kertakorvauksena
- Flat rate:n perusteena palkkakustannukset (ei sovellu pelkkään investointiin)

Vastikkeeton työ hankkeessa

- Vastikkeetonta työtä voi olla sekä yleishyödyllisessä kehittämishakkeessa että yleishyödyllisessä investoinnissa
- Yksityisestä rahoituksesta **enintään 100 %** voi olla vastikkeetta tehtyä työtä
- Kunnan toteuttamassa yleishyödyllisessä kehittämis- tai investointihankkeessa vastikkeettoman työn osuus yksityisestä rahoituksesta voi olla 100 %
- Vastikkeettoman työn tekijän on oltava vähintään 15 -vuotias
- Työn arvo **15 euroa/h**, lisäksi työkoneen (esim. traktori tai muu työkone) käyttämisen arvo on 30 euroa/h

Hankehaun avautuminen ja valintamenettely

- **Yleishyödyllisten investointien haku avautuu 11.5.2015**
 - Vesihuolto- ja laajakaistainvestoinnit myöhemmin
- **Yleishyödylliset kehittämishankkeet: haku avautuu 11.5.2015**
- **Valtakunnalliset, toimenpidekohtaiset valintakriteerit: valintamenettely ja pisteytys**
 - Yleishyödyllinen kehittämishanke
 - Neljä (4) valintaperustetta
 - Yleishyödyllinen investointihanke
 - Neljä (4) valintaperustetta
 - Huom! Leader-ryhmillä on omat valintakriteerit

Aktiivista hankkeiden suunnitteluaikaa!

